

Állományvédelmi állásfoglalás a kiállítóhelyek és műtárgy raktárak fűtéséről

A műtárgyak preventív védelme a múzeumok, gyűjtemények egyik legfontosabb feladata. Törekedni kell a lehető legoptimálisabb műtárgykörnyezet kialakítására, hogy a műtárgyak a raktárakban és kiállító terekben ne károsodjanak, az elvégzett beavatkozások ne bizonyuljanak feleslegesnek.

Ilyen szempontból az állományvédelmi feladatok szoros összefüggésben állnak az épületek állapotával, a hőmérséklet és páratartalom optimális értékének biztosításával, annak folyamatos ellenőrzésével és szabályozásával.

A hőmérséklet változása, amennyiben az a relatív páratartalomra nem gyakorol hatást, közvetlenül csak kevés tárgyalkotó anyagot károsít, közvetve azonban igen nagy veszélyforrás lehet. A hőmérséklet emelkedése elsősorban fizikai változásokat eredményez, a hőtágulás következtében nő az anyag térfogata, fajtánként más és más mértékben.

Ez az egymástól eltérő mértékben táguló anyagokból összetett tárgyaknál okozhat károsodást, például festményeknél, papír alapra festett műtárgyaknál, fatárgyaknál, ahol a hordozó anyag jóval nagyobb mértékben változik a hőmérséklet emelkedésekor, mint a festékréteg, ezért ez utóbbi megrepedezik, esetleg leválik.

A legnagyobb problémát a hőmérséklet nagyfokú ingadozása okozza, mivel a hőtágulás mellett a hőmérséklet-növekedés elindíthat vagy meggyorsíthat különböző kémiai folyamatokat, így például a szerves anyagok (tárgyalkotók, kötőanyagok, lakkok stb.) öregedését, a tárgyak restaurálása során a kiegészítéshez, ragasztáshoz, bevonáshoz, átításhoz használt műanyagok öregedését, stb.

Az optimális műtárgykörnyezeti paraméterek festmények, papír alapú műtárgyak, fatárgyak esetében: $20 \pm 2 \text{ }^\circ\text{C}$, a relatív páratartalom pedig $50 \pm 5 \%$.

A még megengedett határérték $15\text{-}20 \text{ }^\circ\text{C}$, RH $40\text{-}55 \%$.

A jelenlegi nehéz helyzetben is az alaphőmérséklet tartása a műtárgyak károsodásának elkerülésére elengedhetetlen, de a legfontosabb tényező az egyenletesség biztosítása!

A nagy hőmérséklet-ingadozásokat mindenképpen el kell kerülni, ezért az egyes helyiségek kályhával való kifűtését nem javasoljuk!

Az egyenletesen alacsonyabb hőmérsékleten tartott helyiségekben is folyamatosan ellenőrizni kell a hő és páratartalom értékeit, változásait!

Szentendre, 2022.09.22.

Lukács Katalin

Pest megyei állományvédelmi felelős

Ferenczy Múzeumi Centrum

Lukács Katalin

főrestauátor, osztályvezető

Restaurálási és Kiállítás-építési Osztály

2000 Szentendre, Fő tér 2–5.

+36 30 4091288

www.muzeumicentrum.hu